

для забезпечення безпеки та доступності вищої освіти, а також про можливості надання допомоги студентам і викладачам.

Воєнний стан може викликати психологічний стрес серед студентів і викладачів. Держава повинна розробити програми психологічної підтримки та консультування для цих груп, а також забезпечити можливості для професійного та особистісного розвитку.

Для забезпечення ефективності заходів у сфері вищої освіти під час воєнного стану, держава повинна проводити систематичний моніторинг та оцінку їхньої ефективності. Це допоможе вчасно коригувати політику та заходи для забезпечення сталості та функціонування закладів вищої освіти в умовах воєнного конфлікту.

Загалом, роль держави у забезпеченні функціонування закладів вищої освіти в умовах воєнного стану є критично важливою для збереження освітнього потенціалу та розвитку суспільства навіть в надзвичайних умовах. Тільки завдяки активній ролі держави та спільним зусиллям можна забезпечити безпеку та доступність вищої освіти в умовах воєнного конфлікту, щоб забезпечити майбутнє нації та суспільства.

Список використаних джерел:

1. Боуен, Вільям Г. Higher Education in the Digital Age: Moving Academia [Текст] В. Г. Боуен. - [Калифорнийский государственный университет, Нортридж](#), 2018. - 191 с.
2. Доніні, А. Humanitarian Action and Ethics [Текст]: А. Доніні. -, 2018. - 23 с.
3. Макферсон, Майкл А.; Шапіро, Мортон Оуен. The Role of Higher Education in Economic Development [Текст]: М. А. Макферсон, М. О. Шапіро. - [Калифорнийский государственный университет, Нортридж](#), 2021. - 21 с.

ВПЛИВ ВІЙНИ В УКРАЇНІ НА ІННОВАЦІЙНУ ДІЯЛЬНІСТЬ

*МІЩЕНКО Аліна Сергіївна,
здобувач вищої освіти
Науковий керівник – ПУШКАР Тетяна Андріївна,
канд. екон. наук, доцент,
Харківський національний університет
міського господарства імені О. М. Бекетова*

Незважаючи на те, що військові конфлікти завдають численних людських, моральних і матеріальних втрат, вони також можуть принести певні переваги у сфері технологічного та інноваційного прогресу. Вторгнення Росії в Україну посприяло на наукову співпрацю та мобільність між Україною та ЄС.

Український технологічний сектор створює інноваційні рішення в сфері оборони та безпеки й розробляє нові продукти затребувані у всьому світі. Для

таких цілей в Україні створено чимало фондів, які організують фінансування стартапів. Наприклад, Фонд розвитку інновацій підтримує інноваційні ідеї українців, що спрямовані на вирішення військових завдань. Інноваційні рішення під час війни є нагальними також у соціальній, гуманітарній та освітній сферах.

На жаль, повномасштабна війна негативно вплинула на інновації у промисловому секторі країни. Згідно опитування, що провів Інститут економічних досліджень та політичних консультацій, майже у всіх промислових галузях підприємства частіше скорочували, ніж нарощували витрати на інноваційну діяльність, таку як впровадження нових технологій та технологічне удосконалення продуктів і виробничих процесів. Найскладніша ситуація у секторі виробництва будівельних матеріалів, проте найкраща – в металургії та обробці металу. Проблемами для них стали зростання цін на сировину та матеріали, логістичні труднощі, зменшення попиту, брак робочої сили та небезпечні умови праці.

Війна проти України вплинула на інноваційне середовище як всередині країни, так і за її межами, через різні канали, включно з підвищенням цін на енергоносії.

Воєнний конфлікт спонукав ЄС інвестувати в науково-дослідні проекти, спрямовані на вирішення проблем, що викликані кібератаками, дезінформацією, безпекою кордонів та гуманітарними загрозами.

Також енергетична криза вплинула на показники, пов'язані з виробництвом інновацій, наприклад, витрати на НДДКР у бізнес-секторі та інноваційні витрати поза НДДКР. Високі ціни на енергоносії можуть знизити прибутковість для науково-дослідницької та інноваційної діяльності в енергоємних секторах, таких як виробництво, транспорт і сільське господарство.

З іншого боку, енергетична криза також може створити стимули для інвестування в більш енергоефективні, відновлювані джерела енергії та цифрові рішення, які можуть знизити витрати на електроенергію та покращити їх конкурентоспроможність. До прикладу, ЄС запусив план для стимулювання інвестицій, досліджень та інновацій в чистій енергії. План спрямований на мобілізацію 500 млрд євро державних та приватних інвестицій протягом наступного десятиліття для підтримки розвитку водневої, офшорної вітрової та сонячної енергій.

Отже, Україна, як країна, що потерпає від військової агресії росії й зараз на шляху до вступу в ЄС, має можливість використати поточну ситуацію як поштовх до прискорення трансформації економіки в бік стійкої, індустріальної та такої, що відповідає принципам сталого розвитку. Зрозуміло, що для відновлення економіки та подолання кризи необхідні значні інвестиції. Такі кошти країна в змозі залучити, запропонувавши інноваційні проекти, які стануть цікавими для інвесторів та значно підвищать інноваційний потенціал у міжнародному рейтингу.

Список використаних джерел:

1. Ukrainian Startup Fund – Режим доступу: <https://usf.com.ua/>
2. Інновації під час війни – чи на часі? / Ангел Є., Юрчак О.// Український кластерний альянс, 2023 - Режим доступу: <https://www.clusters.org.ua/blog-single/innovatsiyi-pid-chas-viyny/>
3. European innovation scoreboard 2023 - Режим доступу: [European innovation scoreboard 2023 \(europa.eu\)](https://european-innovation-scoreboard.europa.eu/).

СУТНІСТЬ ТА ЗНАЧЕННЯ ІНКЛЮЗИВНОГО ТУРИЗМУ В УМОВАХ СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНИХ ВИКЛИКІВ ТА ЗАГРОЗ

ОБОЛЕНЦЕВА Лариса Володимирівна

*завідувач кафедри Туризму і готельного господарства,
д-р екон. наук, професор*

БОНДАРЕНКО Юлія Сергіївна

*здобувач магістерського рівня ННІЕiМ
Харківський національний університет
міського господарства імені О. М. Бекетова*

Інклюзивний туризм являє собою форму, яка дозволяє реалізувати право на відпочинок, а також дає змогу отримати доступ до туристичних об'єктів, людям з особливими потребами, у тому числі маломобільним групам населення. Варто відмітити, що попит на інклюзивний туризм зростає з кожним роком. Якщо звернути увагу на світовий досвід розвитку туристичної індустрії, то можна відмітити тенденцію, сутність якої зводиться до того, що на туристів з особливими потребами, припадає один із найбільш вагомих сегментів туристичного ринку.

У сучасній туризмології виокремлюють спеціальний розділ присвячений аналізу теоретико-методологічних основ формування та розвитку інклюзивного туризму, а також сукупність важливих аспектів, які необхідно враховувати при розробці туристичних та екскурсійних програм в даному контексті [1].

Величезне різноманіття туристичних напрямків створює додатковий мотив до подорожей. До одного із таких напрямів відноситься саме інклюзивний, або як його іще називають доступний туризм, безбар'єрний, інватуризм або паротуризм, чи туризм для людей з особливими потребами. У сучасній туристичній індустрії нараховується декілька десятків термінів, які характеризують вже зазначений вид туризму. Крім вже названих, часто вживають такі терміни як соціальний туризм, реабілітаційний туризм, корекційний туризм, доступний туризм, туризм для всіх, тощо [2].

Це означає, що потенційна цільова аудиторія інклюзивного туризму є надзвичайно широкою. І, на превеликий жаль, у сучасних умовах – умовах соціально-економічних, політичних та інших викликів та загроз, а саме в умовах повномасштабного вторгнення країни–агресора, в умовах військового